

MAGYARÁG

VII. No. 133
1938. Mai 15

1 lei

APARE IN FIECARE ZI

Fondator:

PASZTOR EDE

Redactor responsabil:
Dr. SÁHY LÁSZLÓ

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
ORADEA, PIATA MIHAI VITEAZUL 4

Lángokban áll a bucurești Superlumen villanyégőgyár

Felbecsülhetetlen kárt okoz a hatalmas gyártűz

București, május 13. Ma reggel hat órakor kigyulladt a Tudor Vladimirescu utcán levő Superlumen villanyégő gyár. A tűz a gyártelep kísérleti laboratóriumában tört ki, ahol a kísérletre felhalmozott vegyszerek között történt a robbanás, amely a tüzet okozta. A lángnyelvek elharapóztak a laboratóriumban s egymásután robbantották fel az ott felhalmozott vegyszereket. A tűz elterjedését lehetetlen volt megakadályozni. București egész tűzoltósága kivonult a tüzhöz és megfeszített munkával próbálta a tüzvészt csökkenteni. Kevés sikerrel. A gyártelep lángokban áll. A kár szemmel láthatólag már is óriási.

Miron Cristea patriárka-miniszterelnök

lelkes beszédben buzdította munkára a prefektusokat

A belügyminiszter ismertette az új közigazgatási törvényt

București, május 13. Csütörtök délután öt órakor kezdődött meg a belügyminiszteriumban az ország összes prefektusainak értekezlete. A megnyitó tanácskozáson a patriárka miniszterelnök, Calinescu belügyminiszter, Chelmegeanu,

Ionescu-Sisești és Argeșeanu tábornok miniszterek vettek részt. A patriárka-miniszterelnök lelkes beszédben buzdította a prefektusokat az új alkotmány keretében kifejtendő erőteljes munkára, a dinasztia és az ország érdekében. A prefek-

tusoknak mindent meg kell tenniük a maguk munkakörében az ország minél jobb közigazgatási és gazdasági előrehaladása érdekében. Ezután Calinescu belügyminiszter ismertette az új közigazgatási törvényt, majd Ghelmegeanu közlekedésügyi miniszter beszélt.

HAJLÉ SZELASSZIE

kijelentette a népszövetségi tanácsülésen, hogy hajlandó Olaszországgal tárgyalni

Genf, május 13. A Népszövetségnek ma kritikus napja volt. Az abesszin-kérdés volt napirenden s az a tény, hogy a volt névus is megjelent a tanácsülésen, bizonyos idegességet váltott ki. Az angol álláspont azonban, amelyhez a franciák is csatlakoztak, a ki-egyenlítőds útjára vitte a dolgokat s még Hajlé Szelasszié is — bizonyára angol befolyásra — engedékenyebb hurokat pengetett. Előrelátható tehát, hogy Abesszinia elismerésének kérdése nyugvóponttá jut s ez az utolsó népszövetségi ülés, amelyen egyáltalában beszélnek róla.

Az abesszin kérdés végleges megoldását különben Olaszország belső szükségletei is sürgetik. Az olasz imperium nem boldogul az abessziniai bennszülöttekkel. Legutóbb például az a probléma merült fel, hogy a bennszülöttek nem fogadják el az olasz pénzt. Ragaszkodnak a Mária Terézia tallérhoz, ami viszont kifogyott. A bennszülöttek ellenállása megoldhatatlan nehézségek elé állítja az olasz gyarmati kereskedelmet.

Ez év eleje óta 10 ezer munkást hívott Olaszország vissza

Abessziniából, körülbelül a harmadát azoknak, akiket az új gyarmatban alkalmazott volt. Az olasz hatóságok ezeket bennszülött munkásokkal próbálják helyettesíteni, akik sokkal ala-

csonyabb munkabérért dolgoznak és így a gyarmaton maradt olasz munkások bérét is lenyomják. Ezeket eredetileg napi 39 lírával szerződtették, ma pedig csak 15 lírát kapnak.

Hét kormányzóságra osztja az országot az új közigazgatás

București, május 13. A most megjelent közigazgatási törvény hét kerületre osztja az országot. A kerületek élén kormányzó áll, ki személyében a

kormányt képviseli. A kormányzóságokhoz tartozó megyék megőrzik gazdasági autonómiájukat. A hét kormányzóság a következőképpen csö-

portosul:

I. kerület, székhely: Craiova
Megyék: Argeș, Dolj, Fagaras, Muscel, Olt, Romanai, Târnava-Mare, Valcea, Sibiu, Teleorman.

II. kerület, székhely: București.
Megyék: Braila, Caliacra, Constanta, Durostor, Ialomița, Ilfov, Tulcea, Vlasca.

III. kerület, székhely: Chișinău.
Megyék: Cahul, Cetatea-Albă, Covurlui, Orhei, Tighina, Halcu, Ismail, Vaslui.

IV. kerület, székhely: Iași.
Megyék: Bălți, Botoșani, Cernăuți, Câmpulung, Dorohoi, Iași, Rădăuți, Roman, Soroca, Suceava.

V. kerület, székhely: Brașov.
Megyék: Bacău, Brașov, Buzău, Neamț, Odorhei, Prahova, Putna, Râmnicul-Sărat, Treiscauna.

VI. kerület, székhely: Cluj.
Megyék: Alba-Iulia, Cluj, Bihor, Maramureș, Năsăud, Satu-Mare, Sălaj, Someș, Târnava-Mică, Turda.

VII. kerület, székhely: Timișoara.
Megyék: Arad, Gorj, Caraș, Hunedoara, Mehedint, Severin, Timiș-Torontal.

AZ AUSZTRIAI

MENEKÜLTEK ÜGYE

Newyork. — Az ausztriai menekült zsidók ügyében Roosevelt kezdeményezésére összehívott nemzetközi értekezlet július 6-án tartja első ülését Evianneban.

MA ÉRKEZIK MUSSOLINI GENOVÁBA

Róma. — Mussolini ma érkezik Genovába. A Ducet 100 egységből álló hajóraj kíséri. Mussolini teszi meg az első kalapácsütést az „Impero” nevű csatahajón. Mussolini ezután beszédet mond és foglalkozni fog a német-olasz tárgyalások folytán előállott helyzettel.

Terményárak Oradeán

Buza 610, rozs 560, árpa 430—440, zab 480, kukorica 340, tökmag 640.

Időjárás

Lényeges hőmérséklet változás nem várható.

Hétfőn lejár a „RUMBA” igazoló-jegyeinek beváltása

Két diktátor -- igaz arca

A „Paris Soir” kitérő munkatársa, Pierre Daninos érdekes parallelt állított fel Hitler és Mussolini között: szembeállítja egymással a két diktátor éle ténak és személyiségének legkiugróbb eseményeit, illetve jelegzetességeit. Ime, a párhuzam néhány adata:

GYERMEKKOR, IFJUSÁG, KATONASÁG: MUSSOLINI: HITLER:

A padok alatt bujkált, hogy megmenekedjék apjának, egy Kovácsnak kezétől.

15 éves korában tanult meg olvasni.

Amerikába készült, de pénzhány miatt csak Svájcig jutott el. Lausanneban csavargóként lefoglák.

Elárúsító lesz egy hentesboltban, építésztrájkot szervez, lefogják, 1912-ben kiszabadul és a szocialista „Avanti” szerkesztőjének hívják meg.

Tahár és szenvedélyes szocialista agitátor, amiért kétszer lecsukják. A líbiai háború ellen üzemi sztrájkokat szervez. A szocialista párt titkára, majd főnöke lesz. 1915-ben háborút sürget Németország ellen, lefogják. A háborúban káplár, megsebesül s 27-szer operálják. 1922-ben megszerzezi a Marcia su Romát s hatalomra kerül.

Atyja, az osztrák vámhivatalnok, de anyja is, az egykori szolgálo verte.

A líuzi iskola közepes növendéke.

A bécsi Szépművészeti Akadémia 1907-ben mint tehetségtelent, visszavetette.

Kenyértelenül nyomorog Bécsben.

Münchenbe kerül, ahol 1912-ben sörcsarnoki Leszédeket tart a munkásoknak, majd a szocialista gyűléseken kémszolgálatot teljesít s ebből nyomorog.

Önként jelentkezik hadiszolgálatra s elvesztí osztrák állampolgárságát, a németet csak 1932-ben kapta meg. A háború után megalapítja a Forradalmi Szocialista Pártot, majd a Német Dolgozók Pártját. Puccsra készül a Stresemann kormány ellen, öt évre ítélik. 9 hónap után szabadlábra kerül. Pártja NSZP néven előretör s 1933-ban kancellár.

JELLEM, VÉRMESEKLET, SZOKÁSOK:

Kitérő emlékezőtehetsége van, tökéletes francia, jó angol és német, látogatóját azonnal megszólítja, babonásan hiszi, hogy természetes halállal hal meg, észszerű és fatalista, sportol és lovagol, 10 órakor fekszik és 8 órát alszik, nincs benső barátja, de keresi azoknak a társaságát, akikkel együtt nyomorgott, öt gyermeke van, szívesen nyilatkozik, fotóit és aláírásait osztogatja, vasesztésű, vakbélből operáltak.

Kávét, teát nem iszik, csak nagyon kevés bort ebéd után. Havonta három nap csak cukros vizet fogyaszt. Reggelije egy pohár tej, délelőn kevés húst eszik, kedvence a rizotto, a szárazfőzelék és a gyümölcs. Nem dohányzik.

Szeret autón gyorsan rohanni, éjszaka repülőgépet vezetni s motorkerékpározni, lóra ugarrá, vivni, boxolni, síelni, jachtolni s uszni. Imádják a hegedűt, az olasz zeneszerzőket s Beethovent, Brahms, Bacht és a liturgikus zenét. Szereti a gyermekeket, a mozi, a modern regényeket s a történelmi tanulmányokat, a macskát és az oroszánt s időnként a magányt. Szereti a politikai fecsegést. Stílusa tömör, a fascista doktrínát 12 oldalon fogta össze. Szeret parasztlak között lenni. Kedvence két történelmi alak: Napoleon és Caesar.

Borbad az öregasszonyoktól, nem engedi saját korát említeni, ellenkezve az arisztokrata osztállyal.

Kitérő emlékezőtehetsége van, csak németül beszél, látogatóit, némán vizsgálja, külön rohamcsapattal őriztet magát, revolverét pillanatra sem hagyja el, intuitív és fatalista, egyetlen sportja a gyaloglás, hajnali 4-kor fekszik és sokszor délig alszik. Nincs barátja s nem fogadja azokat, akikkel együtt nyomorgott, magánélete rejtély, kérdésekre csak ritkán felel, fotót s aláírást nem ad, egészséges, polippal operáltak.

Kávét, teát nem iszik, bort sem, de minden este egy csöpp brandyt tejből. Vegetáriánus, kedvence étele a „Nudelsuppe”, a spenót, a burgonya és a mayonéz tojás. Gyenge pontja a csokoládé, a minnek nem áll ellent. Nem dohányzik.

Borbad a gyorsaságtól, vonata legfeljebb 60 kilométerrel haladhat, szereti az építészeti s büszke rá, hogy berlini, müncheni és berchtesgadeni rezidenciáját ő maga tervezte, emlékezetből lerajzolja a világ bármelyik nagy emlékművét, (jellegzetes laikus). Szereti a képeket, a gyerekeket, mozi rajongó, (minden filmet megnéz), a kutyákat, a zárt szórakozásokat. Stílusa terjengős, (programjának kifejtésére 600 oldalra volt szüksége), szereti a zenét s a hajókirándulásokat. Kedvence: Göbbels kisleánya.

Borbad a dohányszagtól, nem szenvedheti az intellektuelleket és a fogadásokat, gyűlöli Berlin.

A KÓBOR NÉGUS

(gy.) Haile Szelasszié mint a hunyó európai lelkiismeret, mint a rossz gondolatok és bűnös tettek lidérce, imbolg közöttünk. A felületes szemlélő talán hajlandó komikusnak venni réveteg alakját, aminél minduntalan oda megy, ahova legkevésbé lenne kíváncsi. Olyan, mint a rosszhiszemű hitelező (ha ilyen egyáltalában van) aki nem akar belenyugodni abba, hogy az idők megváltoztak s ma az adós érdeke mást diktál, mint tegnap.

Angliának nem első fogása ez: fogatlan oroszánokat tartogatni a suba alatt kis kalitkában s azzal fenyegetni az ellenfeleket. Kevés lenne e papir felsorolni azoknak a szabadsághősöknek, vagy méltatlanul megfáradott kis uralkodóknak névsorát, akiket Anglia saját hatalmi céljai érdekében el nem engedett, emberöltőkön át hitegetett és végül becsapott. S ahányszor újra meg újra felvet a világtörténelem hasonló véres pillanatot, valahányszor újra meg újra vérzik valamely nép, rablőhadjárat rettenetes csapása alatt, Anglia újra meg újra megjelenik s amennyit más nép rablőhadjáratán s más nép elvérzésén még keresni lehet, azt megkeresi.

Ugyanezt tette a négussal is. Hosszu időn keresztül bízta az ellenállásra, míg végül csak mumusnak tömte ki az angol-olasz megegyezés előkészítésére. Nincs okunk sem a civilizáció, sem a szocialis haladás szemszögéből elragadtatva lenni a négustól, aki nem volt más, mint egzotikus fekete kényur, ki rabslőga sorsban tartotta népét s kényuraságában méltó társai, a rasszok, végeredményben nem az abesszin függelenségét, hanem nagybirtokaik jóvedelmét, rabslőgaik tízedsszolgáltatását védte.

De jegyezzük meg magunknak, hogy valamely népet soha sem „szabadítanak” fel kivülről s idegen fegyverrel. Az

abessziniai hadjárat mégis csak az olasz imperiálizmus aperitifje volt s Angliának mérséklő szerepétől ebből a szempontból várta a világ közvéleménye a haladás érdekében tett lépéseket. Az angol politika azonban elejtette a négust s elejtette az abessziniai kérdést. Sőt! Titokzatos okból azt is kivette, hogy a négus aránylag idő előtt hagyja abba a harcot. Különböző ígérek játszottak itt közbe, miknek hatása alatt a négus elhagyta országát és Anglia védnöksége alá helyezte magát. Anglia pedig telefújta a világot a négus nyomorával és más hasonló érelemlacsaró dolgokkal, de ugyanakkor szépen sutbadobta terveit, ígéreteivel együtt.

Nem csoda, ha a négus most már neveltséges figura azok szemében, akik hajlandók a tragikus rongyokon nevelni. A kijátszott alakok mindig könnyen neveltségesek. A négus az eldobott citrom szerepében, szerintünk inkább szimbóluma annak a teljesen gerinctelen és keserves következményekkel fenyegető politikának mit a Chamberlain-kabinet döntő történelmi jelentőségű fordulón, a civilizáció vesztére inaugurált. Ugyan így gondolkozik az angol közvélemény jórésze is, hiszen a négus genfi megjelenése mint tudjuk komoly belpolitikai válsággal fenyeget Angliában is.

A mai angol külpolitika a négus ügyéhez hasonlóan efféle a spanyol polgárháborút is. Igaz, hogy a spanyol polgárháborút eddig sem Anglia biztatására folytatták s nem fogják nyilván abba sem hagyni. Mégis szimbolikus a szerencsétlen négus lesóványodott, üldözött alakja ott Genfben ugyanakkor mikor Anglia azon mesterkedik, hogy a spanyol kérdést kivége a népszövetségi atmoszférából és a „döntés jogát” áttelje a londoni benemavatkozási bizottság kezébe.

SPORT

A Rapid csoportbajnok

Rapid-Victoria 3:0 (0:0)

Csütörtök délután játszották le a csoportbajnokság szempontjából döntő jelentőségű Rapid-Victoria mérkőzést. A mérkőzést Clujon játszották le, a hétköznapi ellenére hatalmas érdeklődés mellett. A mérkőzés rendkívül élénk és izgalmas volt, mind a két csapat meg akarta szerezni magának a győzelmet. Ezzel a győze-

lemmel a Rapid a csoport bajnoka lett.

A Rapid sokkal jobb volt. Mindhárom gólt Barátky lőtte.

Veszek
Ócska ólmo!
Cim a kiadóban

A kékszakáll gróf

Feleségei és menyasszonyai

Beszélgetés gróf Gatterburg Frigyes vádlóival és védelmezőivel a bíróság előtt

Budapestről jelentik: A házasságzédelgési bűnperek mozgalmas krónikájában is párját ritkítja az az ügy, amelyet nálunk óta tárgyal a büntetőtörvényszék Schadtanácsa szótlan külsőségek között. A vádlottak padján csak férfiak, panaszosok között csak nők szerepelnek.

Gatterburg Frigyes gróf bűnös ez. Rajta kívül még négy vádlott ül a vádlottak padján, a bűnpert sértettje a gróf elváltan élő felesége és

több más hölgy, akik Gatterburg menyasszonyának tekintették magukat. A hölgyek, akik sértettként szerepelnek, a legkülönbözőbb korúak, külsőjük. Van köztük idősebb, fiatalabb, csinos és kevésbé csinos.

Gatterburg Frigyes gróf kihallgatása azzal kezdődött, hogy az elnök megkérdezte tőle: Igaz-e, hogy ötször házasságos volt? Igaz-e az a detektívjelentés, hogy házassági ügyeivel biztosította magának az egzisztenciáját? Hozományleveleket vett fel és abból élt?

A gróf tiltakozott a detektívjelentés állításai ellen. Elmondotta, hogy rendes egzisztenciája volt, vízvezetékberendező vállalatot tartott fenn. Az igaz, hogy négyszer nősült meg, de minden alkalommal törvényesen vált el.

A főtárgyaláson ott vannak az összes volt grófné s grófné jelöltek, azok is, akik nem szerepelnek a bűnügyben.

Röviddel az esküvő előtt vonta vissza a jegyességet. Ekkor már jártunk az anyakönyvvezetőnél is, hogy megbeszéljük a házassági terminust.

— Tudta, hogy gróf?

— Tudtam és azt hittem, hogy aki gróf, az mindig csak korrekt ember lehet... Ami aztán a jegyesség felbontása után történt elmondtam itt a bíróság előtt.

A gróf egyik elvált felesége, aki nem szerepel a bűnügyben, egészen más megvilágításban beszél az ügyekről.

— Tessék elhinni, felfújt, alaptalan feljelentések ezek Gatterburg Frigyes ellen. A gróf valóban többször nősült és vált el, de nem igaz, hogy notórius házasságzédelgő lenne. Nem akarom az itt szereplő hölgyeket megbántani, nem is rájuk vonatkoztatva mondom, csak úgy általánosságban: a grófi cím imponál, a grófi házasság nagyon tetszetős valami. Ez a titka annak, hogy oly sok hölgy jelentkezett, aki — Gatterburg Frigyesné volt, vagy az szeretett volna lenni. Komoly, tisztességes ember Gatterburg Frigyes. Nem csapott be senkit, őt fonták be ezekbe a kölcsönözletekbe. Egy sorsüldözött ember tragédiája ez a bűnügy. A bírói ítélet mindezt ki fogja deríteni!

Igy beszélt az elvált feleség, aki a többi feleségekkel és menyasszonyokkal együtt izgatottan várja most: hogyan ítélik a bíróság.

FEKÁLIA, MINT CSACÉTEK...

Először a Kékszakáll gróf feleségével, özv. Devel Antalnéval beszélünk.

— Acsosony, feketeruhás hölgy, az övén Antal özvegye és Gatterburg Frigyes gróf különváltan élő felesége, aki sorozatos feljelentéseket tett a gróf ellen. Ezeket mondja:

— Ugy hallottam, hogy én voltam a nyolcadik felesége volt a gróf urnak, de ezt sajnos később tudtam meg, amikor már hozzámentem.

— Hogyan ismerkedtek meg? — Boldogult férjem híres pesti patricius-családból származott. A főváros kemény próbamesterei ebből a családból kerültek ki. A család tizen-

tett a házasságunk, de ez soha sem volt igazi házasság. Megtudtam, hogy a gróf már nős ember volt, két gyermeke van, megtudtam azt is, hogy rengeteg az adóssága. Aztán különváltunk, följelentettem...

Szöke, harminc év körüli elvált asszonnyal beszélgettünk ezután: Kollár Józsefné.

Menyasszonya volt a grófnak és a történeteket így mondja el:

— A gróf ur egy ismerősöm ajánlólevelével jött hozzám, kisebb kölcsönt kért. Adtam neki, aztán udvarolni kezdett nekem. Elmondotta, hogy valóban van, pénzre van szüksége. Az lett a vége, hogy ma huszezer pengőmmel tartozik.

A hét végén aláírják az olasz-francia megegyezést

Rómából jelentik: A francia —olasz tárgyalásokat tegnap délután ismét megkezdtek. Az olasz külügyminiszter és a római francia nagykövetség több, mint háromnegyed órás tárgyalást folytattak.

A Paris Soir szerint az általános megegyezés küszöbön áll. Ugy tudják, hogy az előzetes egyezményt, már a hét

végén aláírják.

Egész Olaszország nagy érdeklődéssel várja Mussolini beszédét, amelyet szombat délután 11 órakor Genovában fog elmondani. A beszéd — politikai körök véleménye szerint — a most lezajlott német-olasz tárgyalások következtében nagy jelentőségű lesz.

Új érdekképviseleti testületet kapnak a kereskedők

Bucurestiből jelentik: Az Argus mai száma döntő fontosságú híri közöl a kereskedelmi testületek átszervezéséről. A közgazdasági élet vezetői komoly tárgyalásokat kezdtek és ezek a jelek szerint nagyjelentőségű eredményre vezettek. Az eddigi tárgyalásokból kiderül, hogy első sorban sor kerül

a most fennálló kereskedelmi testületek feloszlására. Megalakítják a romániai kereskedők szövetségét.

Ez a szövetség azután céhek

szerint magába foglalja majd az összes kereskedői csoportokat. A Szövetség tanácsa a különböző csoportok legtekintélyesebb személyiségeiből áll. Ennek, irányító és összehangoló szerepe lenne. Ugyancsak ez a tanács képviselné a Szövetséget a hatóságok előtt és ez foglalkozik az általános problémákkal is.

Az értesítés értelmében tehát a Gyáripárosok Szövetségéhez hasonló testület akarunk felállítani. A szövetség országsszerű fiókokat állítana fel.

Ciano gróf a Nobel-békedíj jelöltje

Párisi lapok jelentése szerint amerikai körökben mozgalom indult meg, hogy a legközelebbi Nobel-békedíjat Ciano gróf olasz külügyminiszternek adják, aki nagyban előmozdította a világbékét.

Ki kell-e operálni egy öthetes bébi két szemét?

A csikágói gyermekkorházban ápolják Helian Collan öthetes leánygyermekét, aki szem bajban szenved és az orvosok megállapították, hogy ha nem távolítják el mind a két szemet, akkor agyhártyalob fog fellépni és a gyermek biztosan meghal.

Az esetnek híre ment, a lapok hasábos tudósításokat közöltek róla és az Egyesült Államokban általános a részvétel a szerencsétlen anya iránt, aki nem tudja magát elhatározni, hogy megengedje-e a műtétet.

Az állami egészségügyi hatóság is beavatkozott a dologba, de mielőtt kényszerítene az anyát, hogy egyezzen bele az operációba, 14 tagú szakértő bizottságot küldött ki az eset megvizsgálására. Valószínűleg két párt alakult Amerikában a kis gyermek miatt. Azok vannak többségben, akik azt követelik, hogy meg kell operálni a gyermeket.

Kitört a harc a magyar felsőház és a Darányi-kormány között

A kormányválság hírét egyelőre cáfolják

A magyar belpolitikai élet, minden látszat ellenére, a legutolsó napokban a válság fázisába lépett. A mind nyilvánvalóbb szélsőséges jobboldali frakciók agitációja s a római találkozóval kapcsolatban forgalomba került híresztelések, nem különben az a tény, hogy Darányi miniszterelnök tegnap hosszabb kihallgatáson jelent meg Horthy kormányzónál, arra a feltevésre enged következtetni, hogy részleges vagy teljes kormányváltás előtt áll a magyar belpolitikai élet. A sajtó szerint is a napokban fontos események várhatók. A sajtó ezt a véleményét alátámasztja azokkal a bizalmas megbeszélésekkel, melyek Darányi miniszterelnök Imrédy és Mikecz miniszterekkel, majd a kormány több más tagjával folytatott. Darányi miniszterelnök tárgyal még Károlyi Gyula volt miniszterelnökkel és másokkal is. Ezek a tárgyalások összefüggésben állnak a felsőház egy csoportjának a belső rend biztosítását és a szélsőséges agitációk megszüntetését sürgető s Horthy kormányzó előtt is kifejezésre juttatott állásfoglalásával. Idevonatkozóan Széll belügyminiszter kijelentette a felsőház tegnapi ülésén a következőket:

Széll belügyminiszter nyilatkozata

— Sajnálatos tény, hogy az utóbbi a különböző államokban lezajlott forradalmi természetű események bámulatos befolyási gyakoroltak a magyar társadalom egy szerencsére kicsiny, de befolyásolható részére. Szélsőjobb oldali politika ürügye alatt ezek az elemek mindenképp igyekeznek terjeszteni a jobboldali forradalom kórokozóit. A hazafias érzésű jobboldali politikusok természetesen megértették, hogy ezek a hazafiatlan és önző demagóg irányzatok csak lealacsonyíthatják az igazi jobboldali politikát. A megfontolt bírálót és a hazafias erkölcs azonban rövidesen kiküszöböli a magyar közéletből ezeket a kártékony tényezőket és ragályterjesztőket. — Biztosítom a hazát, — mondotta a belügyminiszter —, hogy szilárd elhatározásom elfojtani és teljes szigorral megtorolni minden olyan akciót, amely az alkotmány és közrend ellen irányul. Senki sem tanácsolom, hogy szembeszálljon az ezer éves magyar állam alkotmányával és törvényeivel.

A felsőház a szélsőségek ellen

A felsőház mintegy nyolc-

van tagja tegnap este a Britania szállóban megbeszélést tartott. A megbeszélés kimondta, hogy a kormány intézkedéseivel szemben a jóindulatú várakozás álláspontjára helyezkedik és várja a további, a közrendet biztosító fontos rendelkezéseket.

Nagy feltűnést és nagy nyugtalanságot keltett az a tény, hogy Imrédy miniszter több szélsőjobb oldali képviselővel is tanácskozott, mert a kormány minden szélsőséges propagandát a legerélyesebben eltiltani szándékozik.

Budapestről jelentik: Az Új Nemzedék értesülése szerint

Magyarországon a közeli napokban részleges kormányválság várható. Bizonyos személyi kombinációk is történtek már, eddig azonban a kombinációba hozott nevek nem kerültek nyilvánosságra. Lehetséges, hogy szombaton kerül sor a kormány átszervezésére.

A délutáni lapok már feltűnő beállítottságban közölték is a különböző kombinációkat és a késő esti órákban olyan konkrét hírek keltek szárnyra, hogy a kormány a Magyar Távirati Iroda útján hivatalos nyilatkozatot tett közzé.

Ebben mindenekelőtt megcáfolták a kormányválságról elterjedt híreket s ugyanakkor alaptalannak mondták a többi kombinációkat is. A hivatalos cáfolat közzététele érthető feltűnést keltett s most az ország közvéleménye feszült várja, hogy milyen fordulatot vesznek a dolgok.

A képviselőház egyebek gyorsított tempóban tárgyalta a zsidótörvényjavaslatot. Szólan nyolcan szólaltak fel a tában, közöttük gróf Széchenyi György, az ifjú magyar katolikusok vezére, aki a javaslat ellen beszélt. Feltűnő, hogy Darányi Kálmán miniszterelnököt, aki törvényjavaslatot nyújtott be a Székeshérváron Szent István emlékére rendezendő országgyűlésről, a jobboldal, a fajvédők — is lelkesen megtapsolták.

Kiástak egy holttestet és fejszével szétdarabolták

A severinmegyei Lalasint községben több gazda házában éjszakánként valaki kövekkel dobálta.

A gazdák hiába igyekeztek kideríteni a tettest és a faluban már azt kezdték süttogni, hogy egy halott visszajáró szelleme tartja rémületben a gazdákat. Az elmúlt századok babonája volt, hogy egyes emberek még

holtukban sem lelnek nyugalomra, hanem mint vámpírok éjszaka kísértének. Lalasint községben az elmúlt évben meghalt Grozescu Gheorghe gazda s a községben azt tartották, hogy az elhunyt gazda szelleme rémítgeti éjszaka a falut. Males Roman, Males Lazar, Gheorghe Mihai, Gheorghe Marcu és Honi Teodor

gazdák erre egyik éjszaka mentek a temetőbe, kiástak Grozescu holttestét, azt fejszével szétdarabolták, hogy kiderítsen többet és az újabb elhantolták. Erről tudomást szerzett a csendőrség és eljárást indított a gazdák ellen, akik a halott siri nyomatát megzavarták.

Tolvajokat keresett a rendőrség -- tiltott műtétet leplezett le

Oradea, május 13. A rendőrség bünygyi osztályának detektívei nyomozás közben érdekes bűnténynek jöttek nyomára. A detektívek tolvajok után nyomoztak s magzatelhajtókat fogtak el. A bünygyi osztály nyomozói napok óta egy veszedelmes betörőt hajszolnak és a nyomozás során eljutottak a Cuza Voda ucca 28. szám alá. Bementek a házba, alaposan széjjelnéztek és bekopogtatták a házban levő lakásba is. A lakásból egy fiatalabb kinézésű férfi jött ki, aki mikor kilépett a szobából azonnal bezárta az ajtót.

A detektívek kérdésére elmondta, hogy Birinyi Lajosnak hívják és vadházastársával Nagy Juliával együtt egyedül lakik a házban. Birinyi különben igen zavartan viselkedett és a detektívek faggatni kezdték. Elmondta, hogy a felesége odabent van a szobában. A detektíveknek feltűnt, hogy miért zárta rá a feleségére az ajtót.

Kinyitatták az ajtót és ekkor meglepő kép tárult eléjük. Birinyi vadházastársa, Nagy Julia, az ágyban feküdt. Az

érdeklődésre azt válaszolta: — hogy beteg, mindenki meg van hűlve mostanában.

A detektívek széjjelnéztek a szobában és véres rongydarabokra akadtak, majd a további kutatás során

egy három hónapos magzatot találtak.

A bizonyítékok hatása alatt Birinyiék bevallották, hogy magzatelhajtást követtek el és

a műveletet Kovács Mária kacső végezte el.

Az asszony még néhány pig magas lázzal feküdt, napra jobban lett és befejezte a nyomozást is. A bünygyi tályon jegyzőkönyvet vezett fel, majd mindhármasukat kísérték az ügyészségre. Ügyészség tiltott magzateltávolítás címén megindítja ellenük az eljárást.

Roosevelt súlyos csapást mért a német kereskedelmi léghajózásra

Newyorkból jelentik: Roosevelt elnök megtiltotta Németország számára a hélium gáz eladását. A héliumot a Zeppelin léghajók töltésére használták. A tilalomnak a német léghajózásra igen súlyos következményei lesznek.

Eckener dr., a Zeppelin parancsnoka kijelentette, hogy Roosevelt ezzel a tilalommal a kereskedelmi léghajózásra hatalmas csapást mért. Eckener dr. — az amerikai mértékadó kö-

rök véleményével szemben a tilalmat nem tartja veszélyesnek.

Nagy mennyiségű új férfi és női kelmémaradékok érkeztek
Steiner maradékok
Calea Victoriei 3 az újvárosban

Gangszterek el akarták rabolni Rooseveltnél elnököt?

Newyork, május 13. A Washington Herald jelentése szerint Franklin Rooseveltnél, az Egyesült Államok elnökét el akarták rabolni. A titkos állami rendőrség díszkrét vizsgálatot vezetett be ebben a kérdésben. Letartóztattak egy Waldorf Kennedy nevű egyént, akinek vallomása alapján megállapítást nyert, hogy gangszter banda el akarta rabolni az Egyesült Államok elnökét és őt a Potomac folyón lévő din amittal telt hajóra cipelni. Természetesen csak nagy kártérítés ellenében lettek volna hajlandók kiadni. A hír az Egyesült Államokban hatalmas szenzációt és megdöbbenést keltett. A titkos rendőrség az érdeklődők kérdésére mindössze annyit közölt, hogy Kennedit más ügyből kifolyólag hallgatta ki a rendőrség.

Husz-harmincmilliárdos belső kölcsönt vesz fel a francia kormány

Páris, május 13. A francia pénzügyi helyzet szanálására a kormány hír szerint 25-30 milliárdos belföldi kölcsönt felvételét tervezi, amelynek százszázalékos lejegyzését biztosra

veszi. Beavatott körök jelzik, hogy a kölcsön kibocsátása Anglia és Amerika teljes hozzájárulásával történik, mert erre Franciaország a frankfont-dollár egyezmény miatt a

beleegyezést London és Washingtonban megszerezte. Mint Párisból jelentik, a francia nemzetvédelmi kölcsönt a jövő héten bocsátják ki.

Anglia erőfeszítése a cseh kérdés rendezésére

Prága, május 13. A „Morgen post” című szudéta-német lap szerint Henlein Kónrad, a szudéta-németek vezére, Londonban tartózkodik. Utazása össze függésben van a csehszlovákiai német kérdés rendezésével és angol meghívásra történt. A szudéta-német párt sajtóirodája a hírt szintén megerősítette. A prágai „Rude Pravo” című kommunista lap szerint

prágai kormánykörökben a kormány átalakításáról beszélnek. Az új kormány egyrészt politikai, tárcanélküli miniszterekből állana s ilyenekül a pártok vezéreit hívják meg, míg az egyes tárcákat szakemberekkel töltenék be. London, május 13. Az „Evening Standard” berlini értesítései szerint Sir Neville Hen-

derson, a berlini angol követ egy óra hosszat tárgyalt Ribbentrop német külügyminiszterrel a csehszlovákiai német kisebbségi kérdésről. Anglia hír szerint, felkérte Németországot, hasson oda, hogy Henlein engedékenyebb álláspontot tanúsítson a szudéta-németek helyzetének rendezését illetően.

A cseh nemzeti szocialista párt kiáltványt bocsátott ki, amely szerint más területre nem pályáznak, de egyetlen hüvelyknyit sem engednek át a cseh területből.

A hunedoaramegyei ügyvédi kamara választmányi ülése

Deva, május 13. A hunedoaramegyei Ügyvédi Kamara a napokban választmányi ülést tartott. Az ülés keretében prodékannak a régi dékánt dr. Tatar Eugen devai ügyvédet választották meg, míg titkár az eddigi Igna Alexandru helyett Dansprean Lazar szintén devai ügyvéd lett.

Háromszázezer hal repülőgépen

Érdekes szállítmányt vittek a napokban légi uton Rómából a Tana-tóba: 300.000 fiatal csukát — a Róma melletti Vico-tóból — négy nagy tartóban egy olasz forgalmi repülőgépen Libia és Etiópia fölött a Tana-tóig vittek s ott a halakat a tóba eresztették. Az utazás egész ideje alatt a haltartók vizét állandóan ugyanazon a hőmérsékleti fokon kellett tartani.

A Tana-tó halban ugyan gazdag, de a halak minősége egyáltalában nem elsőrangú. Így jutottak ennek az érdekes kísérletnek a gondolatára.

Blücher tábornok utasítást adott ki, hogy a szovjet-seregek álljanak készen az esetleges háborúra

Tokió, május 13. A Dome japán távirati iroda vladivosztoki jelentése szerint, Blücher marsall, a távolkeleti szovjet-hadsereg főparancsnoka Moszkvából visszatért Vladivosztokba és olyan értelmű utasítást küldött minden parancsnoknak, hogy álljanak készen az esetleges Japán elleni háborúra. Hsinkingi jelentés szerint, a kvantungi hadsereg vezérei értesítést kaptak, hogy a távolkeleti szovjethaderő a mandzsuri határon katonai tüntetésre készül és így igyekszik megzavarni a japánok kínai hadműveleteit. Ezzel szemben tokiói körökben azt állítják, hogy az orosz-japán viszony az utóbbi időben nem is olyan rossz, mint ahogyan látszik és kilátás van a két ország közötti vitás kérdések rendezésére.

Szerencsétlenség az aranybányában

Baia-Mare, május 13. A bánya város közelében, a bátfai francia aranybányában súlyos szerencsétlenség történt. A tárna felső része a robbantások következtében meglazult. A munkások az ilyen veszélyt jelentő részeket vagy alátámasztják, hogy lefejtik, most azonban — eddig nem tudni kinek a hibájából — a védelmi intézkedéseket elmulasztották. A sziklamennyezet leomlott és maga alá temette Rusz Simon 27 éves sábisai illetőségű munkást. Még élt, amikor társai az omladék alól kiszabadították és beszállították a baia marei munkáskórházba. Állapota válságos. A vizsgálat folyik.

Leszurta üldözőjét a tettenért vásári tolvaj

Satu-Mare, május 13. A közeli Livada községben vásár volt, amelyre nagy tömegben vonult fel a környék földműves népe. Estefelé, amikor az árusok csomagolni kezdtek, Varga Vasile gerta-micai gazdálkodó Gáspár Imre satumarei árus sátrából elemelt egy pár bakancsot. A tulajdonos a lopást észrevette és üldözni kezdte a tolvajt. Néhány vásárló is segítségére sietett. — Varga azonban kést rántott és megöléssel fenyegetett meg mindenkit, aki közelébe megy. Iosif György dumbraveni földműves nem ijedt meg a tolvaj ember fenyegetésétől, mire Varga a késével megsebezte, majd elmenekült. A rendőrkutyák a tolvajt később elfogták és a csendőrség bekísérte az ügyészség fogházába.

Megjelent

GÁL ZOLTÁN
nyelvpedagógus szerkesztésében a

6000 SZAVAS

ROMÁN—MAGYAR
MAGYAR—ROMÁN

KÉZISZÓTAR

egy kötetben

Ara 25 Lei

Kapható a „Friss Ujság” és „Magyarság” minden árusítójánál és az összes könyvkereskedésekben

Vidéki rendeléseket az összeg, valamint 5 lei portóköltség előzetes beküldése mellett azonnal teljesítünk. — A pénz esetleg bélyegben is beküldhető.

A kiválasztott

— Regény — 115

— Micsoda szörnyűség és olyan... olyan...

— Fölösleges — mondta Anthony.

Az aranyos fej bólintott.

— Valóban! És gondoljon arra a szegény fiúra és szegény Miriamra... meghaltak — semmiért.

— És gondoljunk — mondta szomorúan Anthony — a szegény Hale-Storfordra. Mégis csak sajnálatraméltó.

Susan eltakarta az arcát. Mintha a fejét rázta volna.

— Tudom, hogy nehéz — mondta Anthony.

— Bárcsak tudna az ember valahogy segíteni — mondta Susan.

— Maga tudna — mosolygott rá Anthony.

— Hogy érti? — kérdezte Susan kíváncsian. — Kire gondol?

Anthony bólintott.

— Rea, Dorothy Grayere. Ő az egészben a legszánalomraméltóbb, mert az egész idő alatt szerette Hale-Storfordot. Őn segíthetne rajta! Hogy elfeledje ezeket a szörnyű eseményeket. És most menjünk!

Átvezette a sötét hallon a nagy, faragott tölgykapun keresztül a komor éjszakába. A küszöbön megállt, megragadta a kapuszárnyat és becsapta maguk mögött. Susan összerázkódott és közelebb simult Anthonyhoz, aki karonragadta és a keskeny ösvényen a kertajtóhoz kíserte, amely az országútra szolgált...

A Watch House, mint már háromszáz esztendő óta, üresen és magányosan bámult a néma éjszakába és a mormoló tengerre...

— VÉGE —

Felakasztotta magát betegsége miatt

Padureni községben Caragiale Ion huszonöt éves földműves gyógyíthatatlan betegségben szenvedett, amely miatt a felesége elhagyta. A fiatal gazdát ez annyira lesújtotta, hogy házának padlásán felfalasztotta magát.

Lengyel repülő szerencsétlensége Buzauban

Buzauba tegnap érkeztek meg a lengyel ifjuság repülőgépei, amelyeken a lengyel repülők Bucurestibe látogattak. A lengyel repülők a továbbutazásra készülődtek és Vranavevszky lengyel mechanikus az egyik repülőgép légszavarját indította meg. A légszavar a mechanikus mindkét karját elkapta és tőből kiszakította. Életveszélyes állapotban kórházba szállították.

Az új cseh kisebbségi törvény messzemenő jogokat biztosít a kisebbségeknek

Londonból jelentik: A „Daily Mail” részleteket közöl a cseh kormány által előkészített kisebbségi statumról. A tervezet szerint a Csehszlovákiában élő összes nemzetiség nyelvét egyenrangú. A nemzetiségek bizonyos fokú pénzügyi autonómiát kapnak, a befizetett adójuk arányában építhetnek közmuveket. A közhivatali állásokba a nemzetiségek számaránya szerint nevezik ki a csehszlovák áll-

lampolgárokat.

A lap szerint „ha a szudétanémetek nem fogadják el az előterjesztett tervezetet, a Hodzsa kormány lemond. A „Daily Mail” úgy tudja, hogy a szudéták gazdasági bojkottal és adómegtagadással fognak harcolni a kormány ellen.

Prágából jelentik: Jól értesült körök véleménye szerint a cseh képviselőházat hamarosan feloszlatták és kiírják az általános képviselő-választást.

Két évvel ezelőtt elkövetett lopásért most fogtak el egy oradeai pincért

Özvegy Deutsch Jenőné, Cuzavoda ucca 64. szám alatti lakos, még két évvel ezelőtt feljelentést tett a rendőrségen ismeretlen tettesek ellen. A feljelentés szerint 1936. júniusában egy fiatalember szobát bérelt nála, hamis nevet mondott be és két napi ottartózkodás után kifosztotta a lakását. A rendőrség megállapította a kilétét, azonban 2 évig nem sikerült kézrekeríteni. A rendőrség nyomozói a két évvel ezelőtti lopás tettesét most elfog-

ták Lichtbau András pincér személyében. A pincér annak idején megszökött Oradeáról. Hosszabb ideig Aradon tartózkodott és ott összekerült egy nővel. A fiatal pár most Oradeára jött, mert azt akarták, hogy a gyermekük itt szülessen meg. Mig az örvedetes családi eseményt várták, addig a rendőrség elfogta Lichtblaut. Lichtblau be is ismerte a két évvel ezelőtti elkövetett lopást.

APRÓHIRDETÉSEK

Az apróhirdetés ára szavanként 2 lei. A legkisebb hirdetés 10 szög 20 lei. A rumba igazoló-jegy szelvényei ellenében 10 szavas apróhirdetést 10 lejért közölünk. Jelíggel, vagy „cim a kiadóban” jelzéssel feladott hirdetéseknek 10 lej pótdíj fizetendő. Csak válaszbélyeges érdeklődésre válaszolunk.

Előfizetési díj havonta 40 lei

POSTA

Róna fényképésznél
legelősből, legszebb a fénykép!!
6 drb csak 80 lei!

Ugyanaz, ami a kirakataimban látható!

Kérem a n. é. közönséget, ne hagyja magát a konkurenciától félrevezetni!

Csinos magas leány keres középkorú, vigkedélyű szórakozó partnert. Jelige: „Gyöngy virág”. 1967

ÁLLÁS

Kifutó 14—15 éves felvétetik Cim a kiadóban.

Volt vasutas méhészetben jártas állást keres. Nagy Lajos, Taşnad. 1941

Keresek magánfelek látogatására kis kaucióval ügynököket napi 300—500 lei kereset. Jelentkezni délután 2—6-ig. Odobescu ucca 15. 1448

Az összes temetkezési munkában jártas ember azonnal felvétetik „Caritas” Piaţa Unirii 1. 1944

Iosia telepen lakó lapkinördöt bevezetett helyekre felvesz a Friss Ujság. Jelentkezni a kiadóhivatalban.

Fiatal mindenest felvesz 15-re dr. Bárdos. Bul. Reg. Ferdinand 26/b. 1964

Cipészsegédet és tanulót felvesznek. Tarr, Reg. Ferdinand 25. 1966

Kifutófiúk felvétetnek. Str. Moldova 29. 1965

Fiatal kifutó leányt felvesznek. Str. Moldova 5/a. Karacs 1961

Kifutó fiút felvesznek. Dunabodega, Reg. Carol II. No. 1. 1960

VÉTEL-ELADÁS

Sürgősen eladó kisebb magánház és egy bekerített ház. hely. Str. St. O. Iosif 43. 1930

Wertheim-pénzkazettát

készít

STERN mechanikus
Oradea, Avram Iancu-u. 18.

Eladó fehér mély gyermek-kocsi, jókarban. Str. Lahovari 90. 1962

Cukrászoknak tortalap, papírtálca, mignon papírok, papírszalvéták nagy választékban a legelősből Pásztor Ede cég papíráruházában.

Eladó 4 hold föld buza vetéssel, Petrun községben 3 T. leagdon egy hold föld, rajta levő házzal. Cim Oradea, Vasile Conta 41. 1933

Három toilettel csinosan berendezett, 30 éve fennálló borbélyüzlet, betegség miatt, 12.000 lejért sürgősen eladó. Tartler M. Aiud. 1963

Eladó teljesen új 34-es leányka barna télikő. Cim a kiadóban. 1816

Makulatura ujságpapír kapható kis és nagy mennyiségben Pásztor Ede cégnél Piaţa Mihai Viteazul 4.

Lakbérleti szerződési nyomtatványok kaphatók a Pásztor Ede cégnél, Piaţa Mihai Viteazul 4.

Rádió műsor

SZOMBAT

BUCUREŞTI. 7.30 Ritmikus torna, rádióhíradó, reggeli hangverseny, háztartási, orvosi tanácsok. 13 Időjelzés, időjárás kulturális hírek, sport, vízállás jelentés. 13.10 Déli hangverseny. Közben sporthírek. 13.40 Gramofonlemez. 14.15 Hírek. 14.30 Gramofonlemez. 15 Hírek. 16.45 Előadás. 19.17 Giurgea zenekar. 20.30 Híres énekesek gramofonlemezei. 21.15 Ghinda táncczenekar. — 22.45 Vendéglői zene. 23.45 Hírek közvetítése külföldre német és francia nyelven. Majd utána Közlemények.

BUDAPEST I. 7.45 Torna. Utána gramofon. 8.20 Étrend. 11 Hírek. 11.20 és 11.45 Felolvasás. 12.10 Vízjelzőszolgálat. 13 Déli harangszó. 13.05 Énekszámok. 13.30 Hírek. 14.20 Pontos időjelzés. 14.30 Hanglemez. 15.35 Hírek. 16 Arfolyamhírek. 17.15 Harsányi Gizi meséi. 17.45 Pontos időjelzés. 18 Bábszínház a gyermekmekhén. 18.40 Alkétalan Zenészek Szimfonikus Zenekara. 19.10 Helyes magyarság. 19.45 A kutyák, elbeszélés. 20.15 Magyar nóták. 21 Biedermeier, vigjáték. 22.30 Hírek. 22.55 Az Operaház tagjaiból alakult zenekar. 2

NYOMATOTT PASZTOR EDE
CÉGNEL ORADEA